

แนวทางการปรับโครงสร้างกองเสนาธิการ กองทัพอากาศ
เพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของกองทัพบก

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก สรพงษ์ ลือขจร

รองผู้อำนวยการกองยุทธการ กองทัพอากาศที่ 2

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2564

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการปรับโครงสร้างกองเสนาธิการกองทัพภาคเพื่อ
ขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของกองทัพบก

โดย พันเอก สรพงษ์ ลือขจร

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิง กนิษฐา ฐิติวัฒนา

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2564 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พลตรี ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก
(มหศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก ประธานกรรมการ
(สินสมุทร จันทระเนตร)

พันเอก ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา
(เจน สุขศรีทอง)

พันเอกหญิง กรรมการ
(กนิษฐา ฐิติวัฒนา)

พันเอกหญิง กรรมการ
(นवलสมร จรวงษ์)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก สรพงษ์ ลือขจร
เรื่อง แนวทางการปรับโครงสร้างกองเสนาธิการกองทัพภาค เพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของกองทัพบก
วันที่ กันยายน 2564 **จำนวนคำ :** 7,016 **จำนวนหน้า :** 22
คำสำคัญ การปรับโครงสร้าง, กองเสนาธิการกองทัพภาค
ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

ในรอบหลายปีที่ผ่านมา ที่กองทัพบกได้เผชิญกับภัยคุกคามทางยุทธศาสตร์ในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบดั้งเดิม รูปแบบใหม่ ต่างๆ จนกระทั่งมีการพัฒนาเป็นภัยคุกคามลักษณะผสมผสานหรือแบบที่เรียกว่า Hybrid ซึ่งกองทัพบกได้มีการปรับตัวเพื่อเผชิญกับภัยคุกคาม ตามสภาวะแวดล้อม ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งปรับโครงสร้างการจัด กรมฝ่ายเสนาธิการและหน่วยรองระดับกองพล มณฑลทหารบก เพื่อให้ครอบคลุมการวางแผน/ การปฏิบัติภารกิจ และการอำนวยความสะดวกประสานงานให้สามารถเผชิญภัยคุกคามรูปต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ในส่วนของกองบัญชาการกองทัพภาคยังคงใช้อัตราการจัดโครงสร้างตามอัตราการจัดเดิมตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 ที่ถูกออกแบบมา ให้เผชิญกับภัยคุกคามแบบดั้งเดิมทางทหารในภารกิจป้องกันประเทศ

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม พบว่า โครงสร้างการจัดของกองเสนาธิการกองทัพภาค ยังไม่เหมาะสม ต่อภัยคุกคามทางยุทธศาสตร์ รวมทั้งยังมีจุดอ่อน ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศให้ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ไม่สามารถเป็นไปได้อย่างง่าย

ซึ่งจากผลการวิจัยเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม ในการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้าง กองเสนาธิการกองทัพภาค ต่อการปฏิบัติงาน ในปัจจุบัน-อนาคต ปรากฏว่าการปรับโครงสร้างการจัดกองเสนาธิการกองทัพภาค ให้มีแผนก รองรับงานจากสำนักของกรมฝ่ายเสนาธิการทหารบก และมีส่วนงานตาม Function ของกองเสนาธิการที่อยู่ในอัตราการจัดของแต่ละสำนัก ครบทุกกอง มีความเหมาะสม โดยผลลัพธ์ที่กองทัพบกจะได้รับ คือหน่วยที่ตอบสนองต่อภารกิจที่ได้รับมอบอย่างประสิทธิภาพ กับเป็นที่พึง ด้านความมั่นคง และเป็นที่ยอมรับของประชาชนตาม “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี”ต่อไป

ABSTRACT

AUTHOR : Colonel Sorapong Luekajorn
TITLE : Guidelines for restructuring Staff division of Army Area to drive Royal Thai Army operations
DATE : September 2021 **WORD COUNT :** 7,016 **PAGES :** 22
KEY TERMS : Restructuring, Army area Staff division
CLASSIFICATION : Unclassified

Over the years The Army has faced strategic threats in all dimensions. Whether it is a new and traditional form until it is evolved into a hybrid type of threat, or a hybrid. Which the Army has adapted to face threats According to the environment Changing As well as reorganizing the organization of the Chief of Staff and the subordinate units at the Army Territory Division to cover planning / performing missions. And facilitating a better coordination to face threats. Regarding the division of the Army Region Command, the original structured rate was designed since 2005. To face traditional threats Military in defense missions

The results of environmental analysis showed that the organizational structure of the General Staff of the Army Region not suitable against strategic threats It also has a weakness. That affect the development of the country to be "stable, wealthy, sustainable" cannot be easy.

Which from the research results to find an appropriate approach In the development and improvement of the structure Chief of Staff of the Army Region per performance. It appears that the restructuring of the Staff of the Army Region has a department to support work from the Office of the Army Chief of Staff And having a function in accordance with the Function of Army Staff that is organizing of each office in every division is appropriate. With the results that the Army will get It is a unit that responds effectively to a given mission. With dependable Security And accepted by the people according to "National Strategy of 20 Years"

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยได้ศึกษายุทธศาสตร์ของกองทัพบก จากวิทยาลัยกองทัพบก ได้รับความรู้แนวคิดในการวิเคราะห์ แนวทางต่างๆ ของกองทัพ มุมมองจากภาคเอกชนพลเรือน จากประสบการณ์ในการทำงาน ผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางในการปรับโครงสร้างหน่วยของกองทัพบก โดยเฉพาะในส่วนของฝ่ายเสนาธิการกองบัญชาการกองทัพภาค ยังขาดความสมบูรณ์และประสิทธิภาพ เพื่อปฏิบัติงานให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ความมั่นคง และตามภารกิจที่ได้รับมอบในบางส่วน ซึ่งสามารถปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นได้ และเป็นโอกาสอันดี ที่จะได้นำประสบการณ์ ทักษะในการทำงาน ความรู้จากการศึกษา มาวิเคราะห์ในเอกสารวิจัยฉบับนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะสามารถนำไปใช้ก่อประโยชน์ให้กับทุกๆ หน่วยของกองทัพบกต่อไปในอนาคต

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลนี้ ได้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี โดยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก พันเอกหญิง กนิษฐา ฐิติวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย พันเอก เจน สุขศรีทอง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา และคณะกรรมการงานวิจัยทุกท่าน ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการทำวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เกิดขึ้น หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่เข้ามาศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป ผู้วิจัย ขอขอบความเคารพเป็นอย่างยิ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	5
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	6
สาเหตุของปัญหา	6
วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์	8
การวิเคราะห์ทางเลือกทางยุทธศาสตร์.....	14
แนวทางการปรับโครงสร้างกองเสนาธิการกองทัพภาคที่เหมาะสม.....	15
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	17
บทที่ 4 บทสรุป	21
ข้อเสนอแนะ	22
การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้.....	22
การวิจัยเพิ่มเติมครั้งต่อไป	22
เอกสารอ้างอิง	23
ประวัติผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติ การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 มีผลบังคับใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2560 โดยกำหนดให้มี การแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วน ดำเนินการ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” โดย ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และ มีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศ มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของ ประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและ โปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึก กำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับ วัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงานและน้ำ มีที่อยู่อาศัย และความปลอดภัยใน ชีวิตทรัพย์สิน

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับกองทัพในปัจจุบัน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง และยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ทั้งนี้ กองทัพที่มีหน้าที่ในการรักษาเอกราช อธิปไตยของชาติ ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็น ประมุข และหน้าที่ในการช่วยพัฒนาประเทศ สำหรับกองทัพไทย มี ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การเตรียมกำลังกองทัพ และยุทธศาสตร์การป้องกันราชอาณาจักร (ยุทธศาสตร์การใช้อำลึง) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องจัดเตรียม กำลังพลเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามภารกิจที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย นอกจากนี้กระทรวงกลาโหม ได้กำหนดภารกิจของกองทัพไทยไว้ในพระราชบัญญัติการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551 มาตรา 8 วรรค 5 ประการหลัก ได้แก่ 1) การป้องกันประเทศ 2) การรักษาความมั่นคงภายใน 3) การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ 4) การพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ กองทัพไทยยังมีภารกิจ ประการที่ 5) ภารกิจอื่นที่ไม่ใช่สงคราม MOOTW (Military Operation Other Than War) เช่น การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การบรรเทาสาธารณภัย การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม การรักษาสันติภาพ และการต่อต้านการก่อการร้าย

กองทัพภาค เป็นหน่วยขึ้นตรงที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง ของกองทัพ มีหน่วยรองระดับกองบัญชาการ กรม และกองพัน ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของกองทัพให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ

และจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ในปัจจุบัน ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อทุกสาขาอาชีพ รวมถึงความมั่นคงของประเทศชาติ ความรวดเร็วของการรับ-ส่งข้อมูล ช่วยลดเวลาการปฏิบัติงาน แต่ในทางกลับกันก็ส่งผลให้ภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ มีความรวดเร็วและรุนแรงมากยิ่งขึ้น และการปฏิบัติทางยุทธวิธี สามารถส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติด้านยุทธการ และยุทธศาสตร์ได้ทันที รวมทั้ง ความต้องการให้มีการตอบสนอง ต่อการร้องขอข้อมูลข่าวสารและรองรับปฏิบัติการ (Operations) ของหน่วยเหนือ ไม่เหมาะสมต่อจำนวนบุคลากรที่มีอยู่ในแต่ละองค์กร เกี่ยวข้อง/ส่งผลกระทบยาวกับ

ประสิทธิภาพ/ขวัญกำลังใจของกำลังพล ในการอดทนทำงานหนักและผลลัพธ์ที่ต้องการทางยุทธศาสตร์

จากบทบาทและภารกิจของกองทัพในห้วง 15 ปีที่ผ่านมา เกี่ยวข้องกับความหลากหลายของปัญหาความมั่นคงในทุกมิติและ ในทุกภาคของประเทศ จึงต้องมีการศึกษาแนวทางการเพิ่มศักยภาพของหน่วย ตลอดจนแนวทางการปรับโครงสร้างกองเสนาธิการของหน่วยระดับกองทัพภาค ให้เหมาะสมต่อการบังคับบัญชาหน่วยรอง สามารถอำนวยการรองรับและขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของกองทัพบก ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาแนวความคิด หลักนิยม การจัดกองเสนาธิการกองทัพภาค ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และ ตอบสนองกับการปฏิบัติงานของกองทัพบก

1.2.2 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาโครงสร้างการจัด กองเสนาธิการ หน่วยระดับกองบัญชาการกองทัพภาคในปัจจุบัน

1.2.3 เพื่อหาแนวทาง ในการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้าง กองเสนาธิการ กองทัพภาค ให้มีความเหมาะสม ต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบันและอนาคต

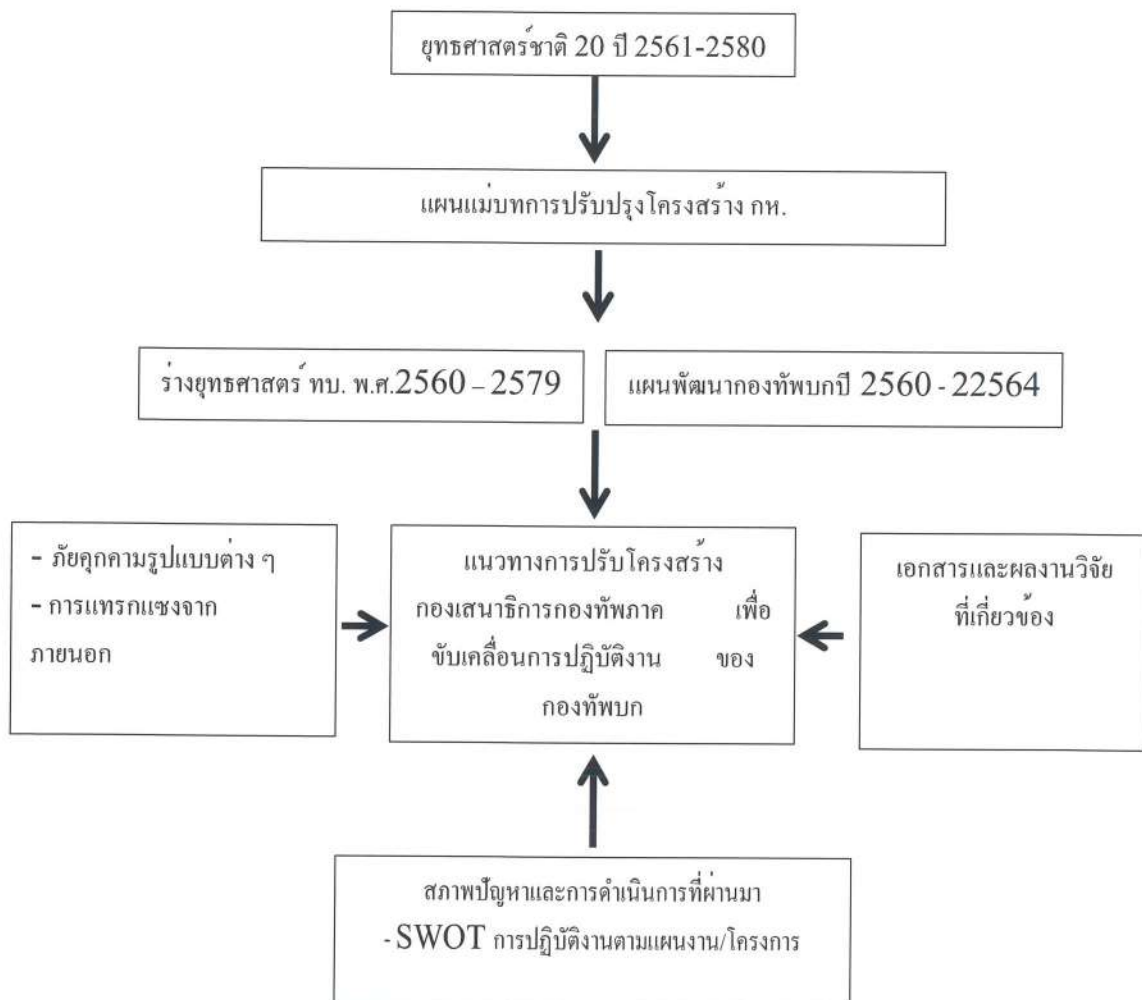
1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 กองเสนาธิการ กองทัพภาคที่ดี มีหลักนิยมอย่างไร

1.3.2 โครงสร้างการจัด กองเสนาธิการ หน่วยระดับกองบัญชาการกองทัพภาคมีความเหมาะสมหรือไม่

1.3.3 แนวทาง การปรับโครงสร้างกองเสนาธิการกองทัพภาค ที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.5 วิธีการศึกษา

1.5.1 รูปแบบแนวทางที่ใช้ในการศึกษาใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามแนวทาง ที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด โดยใช้การวิจัยเอกสาร (Document Research) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งปัจจัยและสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน รวมทั้งการสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยส่วนวางแผน และกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่มีประสบการณ์จริงจากการปฏิบัติงาน

1.5.2 ขอบเขตการวิจัย ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาสภาวะปัจจุบัน ของกองเสนาธิการ กองทัพอากาศ ในการปฏิบัติภารกิจ 5 ประการหลัก ได้แก่ 1) การป้องกันประเทศ 2) การรักษาความมั่นคงภายใน 3) การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ 4) การช่วยพัฒนาประเทศ 5) ภารกิจอื่นที่ไม่ใช่สงคราม MOOTW

1.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ประเด็นหลักในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความเชื่อมโยงของหน่วยเหนือ หน่วยรองและปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของกองทัพบก และแสดงให้เห็นจุดที่ต้องแก้ไขปรับปรุง และวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม ที่มีผลต่อการปฏิบัติภารกิจในกองบัญชาการกองทัพอากาศ รวมทั้ง การวิเคราะห์หาแนวทางที่เหมาะสม ในการแก้ไขปัญหาจากทรัพยากรที่มีอยู่ รวมทั้งพิจารณาข้อมูลสำคัญอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน เพื่อตัดสินใจกำหนดทางเลือก/แนวทางใหม่ที่เหมาะสมที่สุดเพื่อรองรับการปฏิบัติงานของ กองทัพบกในระยะยาว

1.5.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

รายการ	ธ.ค.63	ม.ค.64	ก.พ.64	มี.ค.64	เม.ย.64	พ.ค.64
พัฒนาและเสนอโครงการวิจัย	←	→				
เก็บรวบรวมข้อมูล		←	→	→	→	
วิเคราะห์ข้อมูล			←	→	→	→
สรุปผลการวิจัย					←	→
เตรียมการและแถลงผลการวิจัย						◇
จัดทำรายงานและรูปเล่มการวิจัย						←

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้รับทราบถึงแนวความคิด หลักนิยม การจัดกองเสนาธิการกองทัพอากาศ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และ ตอบสนองกับการปฏิบัติงานของกองทัพบก

1.6.2 ได้รับทราบสภาพและปัญหาโครงสร้างการจัด กองเสนาธิการ หน่วยระดับ กองบัญชาการกองทัพอากาศในปัจจุบัน

1.6.3 ได้แนวทาง ในการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้าง กองเสนาธิการ กองทัพอากาศ ให้มีความเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบันและอนาคต

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

ประเด็นที่ 1 วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

ในรอบหลายปีที่ผ่านมา ที่กองทัพพบได้เผชิญกับภัยคุกคามทางยุทธศาสตร์ รูปแบบดั้งเดิม รูปแบบใหม่และรูปแบบต่างๆ จนกระทั่งมีการพัฒนาเป็นภัยคุกคามลักษณะผสมผสาน แบบลูกผสม หรือแบบที่เรียกว่า Hybrid

ซึ่งต่อมากองทัพพบได้มีการปรับตัวและปรับเปลี่ยนโครงสร้างหน่วยงานเพื่อเผชิญกับภัยคุกคามตามสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ได้แก่การจัดตั้งกองพลทหารราบที่ 15 จัดตั้งกองพลทหารราบที่ 7 จัดตั้งกองพลทหารม้าที่ 3 ปรับโครงสร้างหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ ปรับโครงสร้างการทำงานด้านประชาสัมพันธ์และไซเบอร์ ปรับ/ขยายขีดความสามารถให้กองพลทหารราบที่ 11 รวมทั้งปรับโครงสร้างการจัดกรมฝ่ายเสนาธิการ กองทัพบก ขึ้นเป็นสำนัก และเพิ่มกองฝ่ายเสนาธิการในแต่ละกรม ในปี พ.ศ.2557 เพื่อให้ครอบคลุมการวางแผน/การปฏิบัติการกิจ และการอำนวยความสะดวกประสานงานให้สามารถเผชิญภัยคุกคามรูปต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

ในส่วนหน่วยระดับกองบัญชาการกองทัพภาคได้รับการพิจารณาใช้โครงสร้างตามอัตราราชการจัด อจย.50-1 และ 50-2 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 ทดแทน อจก.6100 ทก. โดยถูกออกแบบมาให้เผชิญกับภัยคุกคามแบบดั้งเดิมทางทหาร ตามภารกิจป้องกันประเทศ รวมทั้งรองรับภารกิจจากกองทัพกในขณะนั้น ซึ่งมีได้ระบุนายละเอียดการแบ่งมอบภารกิจให้ฝ่ายเสนาธิการและกำลังพลในแต่ละกอง กับให้ใช้อัตรานอ้มนัติ (อัตราบรรจุจริง) แทนอัตราเต็ม โดยปิดการบรรจุในบางตำแหน่ง และต่อมาในปี 2552 ได้มีการปรับอัตรารองผู้บัญชาการกองช่าง และรองผู้บัญชาการกองยุทธการ เพิ่มขึ้น หน่วยละ 1 อัตรา เพื่อรองรับสถานการณ์ในภารกิจด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย และการรักษาความมั่นคงภายใน ในขณะนั้น มาจนกระทั่งปัจจุบัน

ปัจจุบันมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของการจัดฝ่ายเสนาธิการ ใน Wikipedia ว่ามีที่มาจากกลุ่มงานทางทหารหลักๆ ได้แก่

- 1.การจัดการข้อมูล โดยจุดประสงค์หลักประการหนึ่งของเจ้าหน้าที่ทหารในสงครามคือ การให้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงเวลา (ซึ่งรวมถึงการรายงานผลของการปฏิบัติตามแผนในสถานการณ์ฉุกเฉิน) ซึ่งการตัดสินใจสั่งการจะขึ้นอยู่กับ คำแนะนำหรือแนวทาง ที่ช่วยใน

การตัดสินใจ การที่มีข้อมูลดี จะทำให้สามารถจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรของหน่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจาก ข้อมูลแล้วยังรวมไปถึงการสื่อสารภายในหน่วยและนอกหน่วย แม้ว่าการรายงานข้อมูลข่าวสารไปยังผู้บังคับบัญชาจะมีความสำคัญ แต่สิ่งที่เป็นประโยชน์หรือเกิดขึ้นโดยธรรมชาติจะถูกสื่อสารไปยังหน่วยระดับล่างและ/หรือผ่านเจ้าหน้าที่กลั่นกรอง หากข้อมูลไม่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วย ข้อมูลนั้นจะถูกเปลี่ยนเส้นทางไปยังหน่วยซึ่งสามารถใช้เงื่อนไขหรือข้อมูลได้ดีที่สุด

โดยทั่วไปฝ่ายอำนวยการมักเป็นกลุ่มแรกที่ทราบถึงปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อภารกิจ ประเด็นที่ต้องมีการตัดสินใจที่สำคัญซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของหน่วย จะถูกแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ส่วนเรื่องเล็กน้อยจะถูก ฝ่ายอำนวยการมอบให้กับผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยที่เหมาะสมกว่า เพื่อแบ่งเบาภารกิจของผู้บังคับบัญชา

2.กลุ่มโครงสร้างฝ่ายอำนวยการ

เจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์และอาวุโสกว่าจะดูแลส่วนต่างๆของกลุ่มงาน ที่จัดตามความต้องการของหน่วย เช่นเจ้าหน้าที่อาวุโสในการบำรุงรักษาอุปกรณ์และยานพาหนะทางยุทธวิธี นักวิเคราะห์อาวุโสที่รับมอบหมายให้สรุปรายงาน การจัดให้มีการตกลงใจ/ตัดสินใจและรายงานภายใต้การกำกับดูแลของบุคคลากรที่มีประสบการณ์มากที่สุดและมีส่วนรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม

เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการที่ได้รับมอบหมายให้วางแผนการรบทั้ง การรุกและการตั้งรับ รวมถึงการวางแผนเผชิญเหตุสำหรับสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้

กลุ่มประเทศนาโตส่วนใหญ่ใช้ "ระบบเจ้าหน้าที่ภาคพื้นทวีป" (Wikia.org, Continental Staff System) ในการจัดโครงสร้าง การทำงานของเจ้าหน้าที่ทหาร ในระบบนี้ซึ่งมีพื้นฐานมาจากการใช้งานโดยกองทัพฝรั่งเศสในศตวรรษที่ 19 โดยเจ้าหน้าที่แต่ละตำแหน่งในหน่วยจะได้รับการกำหนด คำนำหน้าตัวอักษรที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของการทำงานและตัวเลขที่ระบุบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

หมายเลขเจ้าหน้าที่ตามกลุ่มงานจะถูกกำหนด และแสดงถึงโครงสร้างกลุ่มงานอำนวยการ ดังนี้

- 1.กลุ่มงานด้านกำลังคน หรือ ฝ่ายบุคคลากร
- 2.กลุ่มงานด้านการข่าว และ การ รปภ.
- 3.กลุ่มงานด้านปฏิบัติการ
- 4.กลุ่มงานขนส่งสินค้า ส่งกำลังบำรุง เสบียง อาวุธ กำลังพล เพื่อสนับสนุนการรบ

- 5.กลุ่มงานการวางแผน
- 6.กลุ่มงานด้านรหัสสัญญาณ การติดต่อสื่อสาร
- 7.กลุ่มงานด้านการฝึก/ศึกษา
- 8.กลุ่มงานด้านการเงิน สัญญาต่าง ๆ การจัดการทรัพยากร
- 9.กลุ่มงานปฏิบัติการกิจการพลเรือน หรือการประสานงาน

ในส่วนของหน่วยทหาร กองทัพบกไทยในยุคปัจจุบัน ได้ยึดถือหลักนิยมการจัดโครงสร้างหน่วยทหารส่วนใหญ่ ตามแบบของกองทัพสหรัฐอเมริกา โดยได้แบ่งงานของฝ่ายเสนาธิการออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านกำลังพล ด้านการข่าว ด้านยุทธการ ด้านส่งกำลัง ด้านกิจการพลเรือน และด้านปลัดบัญชา

กระทรวงกลาโหมได้อนุมัติให้กองทัพปรับโครงสร้างการจัดเฉพาะในส่วนของกองบัญชาการ สายงานกรมฝ่ายเสนาธิการ ยกกระดับตำแหน่งเจ้ากรมจากเดิม ยศพลตรี เป็น พลโท จัดตั้งสำนักขึ้นใหม่ โดยมีผู้บังคับบัญชาเป็น ผู้อำนวยการสำนักและปรับเพิ่มตำแหน่ง ให้ดำรงตำแหน่งในอัตรา พลตรี

ปัจจุบันกรมฝ่ายเสนาธิการในระดับทบ.แบ่งออกเป็น 6 กรมฝ่ายเสนาธิการ ประกอบด้วย 14 สำนัก และจัดตั้งกองเสนาธิการเพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ จำนวน 14 กอง

ประเด็นที่ 2 การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อ 30 มิ.ย 58. เห็นชอบให้มีการจัดทำ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี โดยแต่งตั้ง คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติซึ่งมีเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน พร้อมทั้งได้มอบหมาย ให้ทุกหน่วยงานจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องสำหรับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติฯ ทำให้หน่วยงานระดับกระทรวงและส่วนราชการภายในของแต่ละกระทรวงทำการทบทวนและปรับปรุงยุทธศาสตร์ที่มีอยู่เดิมให้สอดคล้องกับกรอบและ ทิศทางการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ หรือจัดทำยุทธศาสตร์ฉบับใหม่ ของหน่วยงานขึ้น

ในส่วนของ กระทรวงกลาโหม ได้ทำการทบทวนยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ (ฉบับปี 55) ซึ่งเดิมไม่ได้ระบุ ห้วงเวลาการดำเนินการไว้ โดยยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ (ฉบับที่ปรับปรุงใหม่) ของกระทรวงกลาโหม กำหนดห้วงเวลาใน การดำเนินการไว้ 4 ระยะ ระยะละ 5 ปี รวม 20 ปี โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2579

ในขณะเดียวกัน บก.ทท.ได้ดำเนินการปรับปรุงยุทธศาสตร์ทหาร ฉบับปี 58 ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับการดำเนินการในระดับกระทรวงและระดับชาติตามที่กล่าวไว้ในเบื้องต้น ทั้งนี้ในระหว่าง การรออนุมัติใช้ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี กระทรวงกลาโหมได้อนุมัติใช้ “ร่างยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2560 – 2579” ให้ส่วนราชการในกระทรวง ได้นำมาใช้จัดทำยุทธศาสตร์ และแผนงานที่เกี่ยวข้องในระดับรอง ให้สอดคล้องกันต่อไป

ภายหลังจากที่ กระทรวงกลาโหม ได้อนุมัติร่างยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าวแล้ว กองทัพบกได้มีการจัดทำและอนุมัติใช้ “ร่างยุทธศาสตร์กองทัพบก พ.ศ. 2560 – 2579” (จัดทำขึ้นเป็นครั้งแรกในระดับ ทบ.) รองรับยุทธศาสตร์ ระดับ กท. ดังกล่าวเพื่อเป็นกรอบ/ทิศทางในการดำเนินการของ ทบ. ทั้งในด้านการเสริมสร้าง และพัฒนาหน่วย และการปฏิบัติการกิจตามความรับผิดชอบและที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติมจากรัฐบาล มีการจัดทำแผนการดำเนินการในระยะปานกลาง (ห้วง 5 – 10 ปี) เช่น แผนการปรับปรุงโครงสร้าง ทบ. ปี 60 – 69 และ แผนระยะสั้นห้วง 5 ปี ได้แก่แผนพัฒนา ทบ. (ปี 60-64) เพื่อรองรับและสนับสนุนการดำเนินการของหน่วยเหนือ

รัฐบาลได้ออก พ.ร.ฎ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยมีความประสงค์จะให้บังคับใช้กับส่วนราชการ ในทุกกระทรวง ทบวง กรม ทั้งที่เป็นราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค รวมทั้งหน่วยงานอื่น ในกำกับของราชการฝ่ายบริหารที่มีการจัดตั้งขึ้น และมีการปฏิบัติราชการเช่นเดียวกับกระทรวง ทบวง กรม โดยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และกรอบแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ

กองทัพบกในฐานะ เป็นส่วนราชการตาม พ.ร.ฎ.ฯ ดังกล่าว จะต้องจัดทำ “แผนปฏิบัติราชการ” ห้วงระยะเวลา 4 ปี และรายปี เพื่อรองรับแผนปฏิบัติราชการของกลาโหม และ “แผนการบริหารราชการแผ่นดิน” ซึ่งเป็นแผนการบริหารของรัฐบาลมีระยะเวลา 4 ปี ซึ่งเป็นการนำนโยบายของรัฐบาล มาแปลงเป็นแผน โดยสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญและแผนพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามหลักเกณฑ์ และ วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ทุกส่วนราชการจะใช้รูปแบบการจัดทำแผนปฏิบัติราชการที่เหมือนกัน ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ เช่น การกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงาน ของส่วนราชการ (วิสัยทัศน์ และเป็นการบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของหน่วย) และการบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่า

(ตัวชี้วัด, กลยุทธ์ แผนงาน/โครงการ จะเป็นสิ่งที่กำหนดงบประมาณของส่วนราชการ ในแต่ละปี)

แผนพัฒนา ทบ. ฉบับปัจจุบันมีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อการจัดเตรียมกำลัง ในเชิงการเสริมสร้างความพร้อมให้กับหน่วยในการปฏิบัติงานที่เป็นภารกิจหลักของทบ. ได้แก่ การป้องกันประเทศ การพิทักษ์สถาบันพระมหากษัตริย์ ความมั่นคงของผลประโยชน์รัฐ ของชาติ และความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ด้วยการกำหนดปัจจัยหลักในการดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วย ด้านโครงสร้างส่วนราช ใน ทบ. (ประเภทและจำนวน) ด้านความพร้อมรบทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (กำลังพล, ยุทโธปกรณ์ การฝึกศึกษา และแผนการปฏิบัติ) ด้านความต่อเนื่องในการรบ และความทันสมัยซึ่งจะเปรียบเสมือน ยุทธศาสตร์ ในการเตรียมกำลัง ทบ. ในห้วง 5 ปี ในขณะที่แผนปฏิบัติราชการของ ทบ 4 ปี มุ่งเน้นในการกำหนดเป้าหมายในการบริหารจัดการและการดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของทบ.

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของกองเสนาธิการกองทัพภาค

2.1 การวิเคราะห์โดยใช้ปัจจัย PMESII ประกอบด้วย

2.1.1 การเมือง Political ปัญหาความขัดแย้งทางด้านการเมืองภายในประเทศ ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติภารกิจโดยตรง ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน และยังมีแนวโน้ม ของสถานการณ์ว่ายังคงดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องต่อไปในระยะยาว หากกลุ่มการเมือง ยังคงขาดการเรียนรู้/ปรับตัว และใช้ประเด็นทางการเมืองที่มีความอ่อนไหว ง่ายต่อการบิดเบือน นำไปใช้ประโยชน์ในทางที่ผิด อาจนำไปสู่วิกฤตทางการเมือง ทำให้กองทัพต้อง ดำรงการรักษาความมั่นคงภายใน ไปจนถึงการปฏิบัติภารกิจรักษาความสงบเรียบร้อย

2.1.2 การทหาร Military การเตรียมกำลังหน่วยพร้อมรบเคลื่อนที่เร็วให้พร้อมเผชิญสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจากปัญหาพื้นที่ทับซ้อนตามแนวชายแดน ในทุกกองทัพภาค การจัดกำลังพล เข้าทำการฝึก ร่วมกับมิตรประเทศ การปรับปรุงโครงสร้างกองทัพตามแนวทางที่กองทัพบกกำหนด การปรับลดกำลังพลรวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถ ด้าน ยุทโธปกรณ์จากมิตรประเทศ อาจส่งผลให้ประเทศมหาอำนาจมีความต้องการเข้ามามี อิทธิพลในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านบทบาทด้านการส่งเสริมการผลิตและซื้อขาย ยุทโธปกรณ์มากยิ่งขึ้น

กองทัพต้องปรับตัวให้เท่าทันกับเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร การปฏิบัติการทางทหาร นอกเหนือสงคราม ที่สำคัญได้แก่โรคระบาด ภัยธรรมชาติ ยาเสพติด การลักลอบตัดไม้ ทำลายป่า ความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมตั้งแต่ในระดับพื้นที่ มีผลกระทบต่อเตรียมกำลัง และการใช้กำลัง โดยหลีกเลี่ยงมิได้

2.1.3 เศรษฐกิจ Economy การกำหนดนโยบายจากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีมีการพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและการลงทุน ประเทศมหาอำนาจต่าง พยายามเข้ามามีบทบาท เพื่อรักษาผลประโยชน์ในภูมิภาค แต่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลให้รายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ซึ่งถือเป็นรายได้ หลักของประเทศลดลง ทำให้เกิดสภาวะเศรษฐกิจถดถอยในภาพรวม

2.1.4 สังคม Social ความเจริญทางเศรษฐกิจและทุนนิยมส่งผลกระทบต่อในแง่สังคม จิตวิทยาโดยตรง การแก่งแย่งผลประโยชน์ นำไปสู่การบิดเบือน ไปยังประชาชนที่รับข้อมูล ด้านเดียว ส่งผลเสียต่อการปกครองและปลูกกระแสนิยมต่างๆ เกิดปัญหา/ผลกระทบต่อ ความมั่นคงภายในและระหว่างประเทศ

2.1.5 ข่าวสาร Information ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและไซเบอร์ มา พร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ที่หลากหลายจาก บุคคล/ประชาชน/สื่อมวลชน ทั้งใน และนอกประเทศ ทั้งข้อเท็จจริงและการบิดเบือน รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการทำ สงครามข้อมูลข่าวสารในอนาคต ส่งผลกระทบให้เกิดสงครามแบบ Hybrid ในระดับ ยุทธวิธี ยุทธการ และยุทธศาสตร์ ได้ทันทีโดยต่อเนื่องและรวดเร็ว ยากต่อการแก้ไขและ ควบคุมความเสียหาย

2.1.6 โครงสร้างพื้นฐาน Infrastructure การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รถไฟความเร็วสูง ท่าเรือน้ำลึก สร้างสนามบินหลักแห่งที่ 3 เพื่อก้าวไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่ยั่งยืน และเป็น ศูนย์กลาง ความร่วมมือทุกรูปแบบกับนานาชาติทั้งในและนอกภูมิภาคอาเซียนใน รูปแบบปมคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ส่งผลให้มีความพยายามใน การพัฒนาพื้นที่โครงข่ายคมนาคมตามแนวชายแดน ของประเทศเพื่อนบ้าน และอาจทำให้เกิดข้อพิพาทเกิดขึ้นในอนาคต

2.2 การวิเคราะห์ SWOT โดยใช้ PESTEL

PESTEL	โอกาส	ข้อจำกัด
Political	- นโยบายด้านความมั่นคงมีความชัดเจน	- นักการเมืองยังเล่นการเมืองแบบเดิมโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งไม่มั่นคงไม่เป็นปึกแผ่น
Economic	- ทรัพยากรคงความอุดมสมบูรณ์ - ทิศทางเศรษฐกิจยังพุ่งตัวได้ดี	- ภาวะโรคระบาดส่งผลต่อการฟื้นตัว
Sociological	- มีความสามัคคีกลมเกลียวเมื่อสถานการณ์คับขันหรือเกิดวิกฤติ	- ขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา ส่งผลต่อการรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้อง
Technological	- การพัฒนาประเทศ โดยใช้เทคโนโลยีลดต้นทุนการผลิตและหาองค์ความรู้มาช่วยการทำงาน	- ภัยคุกคามจากระบบสื่อ SOCIAL เนื่องมาจากระบบการศึกษาที่ไม่ฝึกให้คนรุ่นใหม่รู้จักคิดวิเคราะห์/สืบค้นข้อมูล
Legal	- มีการบังคับใช้กฎหมายด้านความมั่นคงได้ผล	- กฎหมายมีช่องว่างทำให้ไม่สามารถบังคับใช้ได้กับทุกกลุ่มให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
Environmental	- ภาวะแวดล้อม และที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ เอื้ออำนวยต่อการปรับตัวและโครงสร้างพื้นฐานที่รัฐได้พัฒนาไว้รองรับความเจริญก้าวหน้าในแต่ละด้าน	- สภาวะแวดล้อมเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ทั้งระดับยุทธศาสตร์และระดับยุทธการภายในประเทศ การตัดสินใจและการตกลงใจต้องรอบคอบและทันเวลา

2.3 สรุปประเด็นผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่สนับสนุน/ขัดขวาง การปฏิบัติงานของกองทัพภาค ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

<p>Strength</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หน่วยมีที่ตั้ง คลอบคลุมพื้นที่ สามารถแก้ไข/ตอบสนองสถานการณ์ 2. ผู้บังคับหน่วยและฝสธ. มีประสบการณ์ตรงในการอำนวยความสะดวกปฏิบัติในพื้นที่ 3. มีสายการบังคับบัญชาผู้รับผิดชอบชัดเจน 4. ได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนพลเรือน ในการบรรเทาสาธารณภัย 5. มีการAAR ในการแก้ไขปัญหาและตอบสนองภารกิจที่ได้รับมอบอย่างทัน่วงที 	<p>Weakness</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความไม่ต่อเนื่องของงานด้านยุทธศาสตร์ เป็นผลเสียต่อการปฏิบัติงานระยะยาว 2. การบรรจุกำลังพลไม่เพียงพอตามโครงสร้างและหน้าที่รับผิดชอบ 3. แนวทางความก้าวหน้า พิจารณาจากระบบอุปถัมภ์ 4. การเปลี่ยนแปลงนโยบายผู้บังคับบัญชา
<p>Opportunity</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กองทัพมีความอ่อนตัวต่อสถานการณ์ 2. ได้รับการปลูกฝังให้มีความสามัคคีกลมเกลียวภายใต้ความสถานการณ์กดดัน 3. มีกฎหมายรองรับภารกิจ 4. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนา 	<p>Threat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง 2. ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และเศรษฐกิจแบบทุนนิยม 3. ความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมจริยธรรม 4. การขาดความเข้าใจงานด้านยุทธศาสตร์ของประชาชน รวมถึงภัยคุกคามในระบบการศึกษา 5. การขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเหมาะสม

จากการพิจารณา **Weakness** และ **Threat** ของกองเสนาธิการกองทัพภาคที่สำคัญได้แก่ ความไม่ต่อเนื่องของงานด้านยุทธศาสตร์ การบรรจุกำลังพลไม่เพียงพอ ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม การขาดความเข้าใจในงานด้านยุทธศาสตร์ของประชาชน รวมถึงภัยคุกคามในระบบการศึกษา สรุปได้ว่า ยังมีภัยคุกคามทางยุทธศาสตร์และโครงสร้างการจัดกองเสนาธิการ ยังไม่เหมาะสม รวมทั้งยังมีจุดอ่อน ที่ยังสามารถส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศให้ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็นไปไม่ได้โดยง่าย

ประเด็นที่ 3 การวิเคราะห์ทางเลือกทางยุทธศาสตร์

จากข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนของกองทัพบก สหรัฐอเมริกา มีการจัดฝ่ายเสนาธิการหรือ STAFF ออกเป็น 9 สายงานพิจารณาเปรียบเทียบกับงานในส่วนภาคเอกชน-พลเรือน ตามภาพประกอบ

Civilian	Military
Assistant Secretary of the Army for Manpower and Reserve Affairs	Deputy Chief of Staff (G1-Personnel) Deputy Chief of Staff (G3/5/7-Operations)
Assistant Secretary of the Army for Installations, Energy and Environment	Deputy Chief of Staff for Installations, G-9
Assistant Secretary of the Army for Civil Works	Chief of Engineers
Assistant Secretary of the Army for Acquisition, Logistics, and Technology	Deputy Chief of Staff (G4-Logistics)
Assistant Secretary of the Army for Financial Management and Controller	Deputy Chief of Staff (G8-Financial Management)
General Counsel of the Army	Deputy Chief of Staff (G2-Intelligence)

(wikipedia.org : Staff military)

ทั้งนี้ทั้งนั้น ภารกิจของกองทัพต่างประเทศส่วนใหญ่ จะมีเพียงภารกิจการรบในแต่ละภูมิภาคของโลก หรือภารกิจป้องกันประเทศเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยที่กองทัพในปัจจุบันรับภารกิจมากมาย ทั้งภารกิจหลักในการป้องกันประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อย การรักษาความมั่นคงภายใน ไปจนถึงภารกิจทางทหารนอกเหนือสงคราม (MOOTW) ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

จากแนวทางดังกล่าว อาจนำมาประกอบการพิจารณาการจัดโครงสร้างใหม่ให้สอดคล้องกับสถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ของไทยและบริบทในการปฏิบัติภารกิจของกองทัพภาคในพื้นที่ปฏิบัติการรบ และภายในประเทศ ดังนี้

3.1 ปรับการจัด โดยออกแบบให้ยึดหลักแนวคิดทางทหาร ซึ่งอาจปรับแยกจัดตั้งกองเสนาธิการให้มีส่วนดำเนินการ ตามกลุ่มงานด้านภารกิจ ด้านแผน ด้านส่วนปฏิบัติการ ด้านส่วนงาน รักษาความมั่นคงภายใน ที่มีความสำคัญในปัจจุบันและในอนาคต (พ.ร.บ.

การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ปี 51) โดยสามารถแบ่งมอบภารกิจให้กับ กองทัพน้อย เพื่อลดภารกิจของฝ่ายเสนาธิการของกองทัพภาค ซึ่งกองทัพน้อย มีอัตราการ จัด ที่ออกแบบมาสำหรับการควบคุมการรบ การปฏิบัติการทางยุทธวิธี สามารถมอบ ภารกิจเตรียมการอำนวยความสะดวกในลักษณะการเตรียมกำลังป้องกันประเทศ ได้แก่การฝึก และ การจัดทำแผนรองรับ แผนของหน่วยเหนือ

ทั้งนี้ในส่วนฝ่ายเสนาธิการของกองทัพน้อย ได้มีการออกแบบให้มีการจัดฝ่ายเสนาธิการไว้ ในอัตราการจัดจำนวนหนึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการกอง รองผู้อำนวยการกอง ฝ่าย เสนาธิการ ยศพันโท และพันตรีในอัตราที่ประเมินว่าเพียงพอและเหมาะสมสำหรับการ วางแผนและควบคุมบังคับบัญชา หน่วยกองพลรบ และหน่วยสนับสนุนเข้าทำการรบ ณ ตำบลและเวลาจำกัด

3.2 ปรับการจัด โดยยึดหลักการบริหาร เพื่อรองรับการปฏิบัติงานจากกองทัพบก ได้แก่ แนวทางตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม ที่ได้ตราขึ้นเพื่อจัดตั้งหรือยุบ รวม หน่วยงานราชการขึ้นเพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน ที่กำหนดให้ส่วนราชการจัดให้มี การทบทวนภารกิจของตนว่า มีความจำเป็น หรือสมควรที่จะได้ดำเนินการต่อไปหรือไม่ โดยคำนึงถึงแผนบริหารราชการแผ่นดินฯ ความคุ้มค่าของภารกิจและสถานการณ์อื่น ประกอบ ในกรณีที่ส่วนราชการ เห็นควรยกเลิก ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงภารกิจ ให้ส่วน ราชการดำเนินการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ โครงสร้าง และอัตรากำลังให้สอดคล้องกัน ทั้งนี้ เป็นไปตาม พ.ร.ฎ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 หมวด 6 มาตรา 33, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (2546, น. 11)

ประเด็นที่ 4 การวิเคราะห์แนวทาง การปรับโครงสร้าง กองเสนาธิการ กองทัพภาค ที่เหมาะสม

อย่างไรก็ตาม กองเสนาธิการกองทัพภาคที่ดี ควรมีโครงสร้างการจัดที่ต้องสอดคล้อง รองรับการทำงานของกรมฝ่ายเสนาธิการ กองทัพบกได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล ในส่วนหลักนิยม ของการจัดโครงสร้างฝ่ายเสนาธิการกองทัพภาค จากการ ค้นคว้าตามประวัติศาสตร์การสงครามขนาดใหญ่ของตะวันตก หรือตำราพิชัยสงครามของ ไทยในอดีตไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าใช้หลักนิยมเช่นไร เพื่อนำมาพิจารณาออกแบบ การจัด แต่อาจประเมินได้ว่าแปรผันตาม สถานการณ์ข้าศึกและสิ่งแวดล้อมในแต่ละยุค สมัย, รวมถึงความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์, เทคโนโลยีในการผลิตอาวุธ, แนวความคิดในการจัดกำลังเข้าทำการรบและวิธีการเอาชนะกันทางยุทธศาสตร์ ซึ่งมีการ พัฒนามาโดยลำดับ

เมื่อพิจารณาข้อมูลต่างๆอย่างถี่ถ้วนแล้ว การปรับโครงสร้างการจัดฯ ดังกล่าวสามารถกระทำได้ในรูปแบบดังนี้

4.1 **ปรับโครงสร้างการจัดกองเสนาธิการกองทัพภาค ให้สามารถบริหารงาน/รองรับงานจากสำนักฯตามโครงสร้างของกรมฝ่ายเสนาธิการ กองทัพบก (กรม ฝสธ.ทบ.)** เท่านั้น เพื่อลดภาระความรับผิดชอบให้เหมาะสมกับปริมาณงานและเวลาในการปฏิบัติงาน/ประสานงาน จากเดิมที่ในกองเสนาธิการ มีการออกแบบให้มีนายทหารฝ่ายเสนาธิการตามสายงาน ผู้ช่วยนายทหารฝ่ายเสนาธิการ (อัตรา พันโท พันตรี) นายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวนตามที่ได้รับอนุมัติ ปรับเป็น จัดให้มีแผนก รองรับงานจากสำนักฝ่ายเสนาธิการของกองทัพบก และมีส่วนงานตาม Function ของกองเสนาธิการที่อยู่ในอัตราการจัดของแต่ละสำนัก ให้สามารถรองรับงานจากกองทัพบกอย่างมีประสิทธิภาพได้ครบทุกกอง

4.2 **ออกแบบใหม่/ปรับอัตราการจัด/เปิดการบรรจุ** เพื่อให้เพียงพอกับงานที่กองทัพบกมอบหมาย โดยคิดภาพรวมถึงการใช้งาน กองทัพน้อย และคำนึงถึงความเจริญก้าวหน้าของกำลังพลประกอบด้วย โดยเพิ่มเติม นายทหารฝ่ายเสนาธิการ (ฝ่ายกำลังพล, ฝ่ายส่งกำลังบำรุง, ฝ่ายกิจการพลเรือน) ตามสายงานให้ครบทุกสาย และปรับเพิ่มอัตรากำลังพลในส่วนงานการรักษาความมั่นคงภายใน/การรักษาความสงบเรียบร้อย รวมถึงการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือสงคราม ให้เป็นอัตราประจำกองเสนาธิการ โดยให้กองทัพน้อยรับผิดชอบในด้านการเตรียมกำลัง ได้แก่ งานการฝึก/ศึกษา งานการวางแผน ในลักษณะ Future Plan หรือแผนในอนาคต (C5 ของกองทัพสหรัฐ/กลุ่มประเทศ NATO) (Wikia.org, Continental Staff System)

ผู้วิจัยได้เลือกหนทางปฏิบัติในข้อ 4.1 เป็นแนวทางในการปรับโครงสร้างการจัด กองเสนาธิการกองทัพภาค นอกจากนั้นได้ศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบวิธีการปฏิบัติที่ดี (Good Practice) ของประเทศต่างๆ ที่ได้นำแนวทางจัดโครงสร้างไปใช้แล้ว ซึ่งจะกล่าวในบทต่อไป

บทที่ 3

บทอภิปราย

จากวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างการจัด กอง เสนาธิการกองทัพภาค ให้มีความเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบันและอนาคตโดยผล การเปรียบเทียบหนทางปฏิบัติ เห็นว่าการพัฒนาปรับโครงสร้างการจัดกองเสนาธิการ กองทัพภาค ให้สามารถบริหาร/รองรับ งานจากกรม ผสธ.ทบ. โดยจัดให้มีแผนก รองรับงาน จากสำนักฝ่ายเสนาธิการของกองทัพก และมีส่วนงานตาม Function ของกองเสนาธิการ ที่อยู่ในอัตรากการจัดของแต่ละสำนัก ครบทุกกอง มีความเหมาะสม ลำดับต่อไปจะกล่าว อภิปรายมุมมอง เหตุผล ที่สนับสนุน/โต้แย้งในการในเลือกการพัฒนา/ปรับปรุงฯ ดังกล่าว และเปรียบเทียบข้อมูลกับวิธีการปฏิบัติที่ดี (Good Practice) ของประเทศต่างๆ เพื่อ สนับสนุนทางเลือกของผู้วิจัยให้ทราบดังต่อไปนี้

ทางเลือกที่ 1 ปรับโครงสร้างการจัดกองเสนาธิการกองทัพภาค ให้สามารถบริหารงาน/ รองรับงานจากสำนักฯตามโครงสร้างของกรม ผสธ.ทบ.เท่านั้น

จากเดิมที่ในกอง สธ.ของกองทัพภาค มีการออกแบบให้มีนายทหารฝ่ายเสนาธิการตาม สายงาน(ฝกพ., ฝขว., ฝยก., ฝกบ., ฝกร.) และผู้ช่วยนายทหารฝ่ายต่าง ๆ (ผช.ฝกพ., ผช.ฝขว., ผช.ฝยก., ผช.ฝกบ., ผช.ฝกร. อัตรา พันโท พันตรี) นายทหารสัญญาบัตรและ นายทหารประทวนตามที่ได้รับอนุมัติ

ปรับเป็น จัดให้มีแผนก รองรับงานจากสำนัก ฝ่ายเสนาธิการของกองทัพก และมีส่วน งานตาม Function ของกองเสนาธิการที่อยู่ในอัตรากการจัดของแต่ละสำนัก

โดยพิจารณาจากหลัก ได้แก่ภารกิจป้องกันประเทศก่อนเป็นอันดับแรก ลักษณะ เช่นเดียวกันกับกรมฝ่ายเสนาธิการของกองทัพก ซึ่งจะทำให้การบริหารงาน การสั่งการ จากกองทัพกในยามปกติเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพราะมีการถ่ายทอด คำสั่ง/นโยบาย หรือภารกิจต่าง ๆ ลงมายังแผนกและส่วนงานที่รับผิดชอบได้โดยตรง โดย ไม่ต้องมาพิจารณากำหนดว่าจะให้ฝ่ายเสนาธิการ/กำลังพลส่วนใด รับมอบหมายงานต่างๆ อีก ทั้งยังช่วยสลดภาระจากความซ้ำซ้อนของงาน /การประสานงานขึ้นไปยังหน่วยเหนือ

และลงไปยังหน่วยรอง ซึ่งจะทำให้ได้ประสิทธิผลอันเลิศตามมาด้วย (ตัวอย่าง เช่นงานจาก กอง สธ.ของกรมยุทธการทหารบก ทั้ง 13 กอง ลงมาที่กองยุทธการกองทัพภาค ซึ่งเดิมมี ผสธ.หลักในอัตราผู้ช่วยนายทหารฝ่ายยุทธการเพียง 5 คน ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่ไม่สมดุล รวมทั้งยังต้องพิจารณาว่า ผสธ.กองทัพคนใดควรรับงานตรงกับกอง สธ.ของกรมยุทธการที่ ส่งการลงมา โดยไม่ได้พิจารณาให้ตรง Function เป็นต้น)

เหตุผลที่เลือกหนทางปฏิบัติ นี้เป็นทางที่ดีที่สุด เนื่องจากสอดคล้องกันกับแนวทางการ ปรับโครงสร้างของกรมฝ่ายเสนาธิการ กองบัญชาการกองทัพบก เมื่อปี 2557 ซึ่งใน ขณะนั้น พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการ ทหารบก ได้พิจารณากำหนดนโยบายว่า กองทัพบก สมควรปรับโครงสร้างในส่วน บัญชาการ ให้เหมาะสมกับภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ที่ปรากฏในห้วงเวลา

โดยจัดแบ่งงานกรมฝ่ายเสนาธิการออกเป็น สำนักหลักๆ 3-4 สำนักและจัดกองเสนาธิการ ที่มีอยู่เดิมเข้ากับสำนักที่จัดตั้งใหม่ รวมทั้งได้จัดตั้งกองเสนาธิการขึ้นมาเพิ่มเติมจำนวน หนึ่งเพื่อให้ เหมาะสมสอดคล้องและรองรับภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แต่ผลกระทบที่สำคัญกลับตกอยู่ที่กองบัญชาการกองทัพภาค (และกองอำนวยการรักษา ความมั่นคงภายในภาค) ในส่วนกองเสนาธิการที่ต้องรับงานจากหน่วยเหนือคือกองทัพบก และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร โดยตรง ซึ่งไม่ได้มีแนวทางการ ดำเนินการให้ชัดเจนว่ากองทัพควรปรับการปฏิบัติงานเช่นไร ในสภาวะการณ์ที่ปริมาณงาน เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งยังต้องถ่ายโอนงานไปยัง หน่วยระดับกองบัญชาการกองพล กองบัญชาการช่วยรบ และมณฑลทหารบกเดิม (ที่ปรับโครงสร้างการจัดเพิ่มมาจากจังหวัด ทหารบก) รวมถึง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด ส่งผลให้ภาพการ ปฏิบัติงานมีลักษณะเป็นคอขวด ที่ไม่สามารถถ่ายเทงาน ที่มีปริมาณมากจากเบื้องบน ไปสู่ หน่วยภายใต้การบังคับบัญชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือทันต่อเวลาและความต้องการ ทางยุทธศาสตร์

อีกทั้งเหตุที่เลือกแนวทางการปรับโครงสร้างนี้จะตรงกับลักษณะ (Good Practice) การ จัดฝ่ายเสนาธิการ ตามลำดับหน่วย ของกลุ่มประเทศนาโต้และกองทัพ ที่มีโครงสร้างการ จัดฝ่ายอำนวยการตามแบบยุโรปรุ่นเก่า แต่ได้รับการปรับแต่งเพื่อสนับสนุนระบบการ

บังคับบัญชาการควบคุมและการจัดระเบียบที่เป็นเอกลักษณ์ของกองทัพสหรัฐฯ ในลักษณะการจัดเตรียมผู้บังคับบัญชาในทุกหน่วยงานและทุกระดับ เพื่อความสม่ำเสมอในการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบ ทั้งนี้มีการกำหนดค่านำหน้าตัวอักษรของฝ่ายเสนาธิการแต่ละส่วน เพื่อบ่งชี้ สะท้อนให้เห็นถึงระดับหรือลักษณะของงานฝ่ายเสนาธิการที่ถ่ายทอดงานลดหลั่นลงไปตรงตามสายงานฝ่ายอำนวยการ ได้แก่ “ C ” หมายถึงฝ่ายเสนาธิการผสม (นานาชาติ) “ J ” หมายถึงฝ่ายเสนาธิการร่วม (ต่างเหล่าทัพ) “ G ” สำหรับหน่วยระดับกองพลขึ้นไป และสุดท้ายคือ “ S ” สำหรับหน่วยที่ต่ำกว่ากองพล และต่อท้ายด้วยตัวเลขที่กำหนดหน้าที่ของ ผสธ. โดยเฉพาะ โดยปกติจะมีจำนวนอย่างน้อย 1 ถึง 6 สายงาน แต่สามารถมีได้มากถึง 9 สาย ดังบทบาทของฝ่ายเสนาธิการ/ฝ่ายอำนวยการแต่ละส่วนในระบบบัญชาการของกองทัพบกสหรัฐอเมริกา ในลักษณะนี้คือ

- Personnel (G1) (S1).
- Intelligence (G2) (S2).
- Operations and training (G3) (S3).
- Logistics (G4) (S4).
- Civil-military operations (G5) (S5).
- Signal operations (G6) (S6).

ข้อสังเกตที่สำคัญ ได้ระบุไว้ว่า โดยทั่วไปฝ่ายเสนาธิการ/ฝ่ายอำนวยการ สายงานที่ 7 ถึง 9 จะไม่อยู่ต่ำกว่าระดับกองพล ซึ่งหมายความว่าตั้งแต่ระดับ กองทัพบก ลงมาถึงกองทัพภาค ต้องมีโครงสร้างของฝ่ายเสนาธิการแบบเดียวกัน แต่หน่วยระดับต่ำกว่ากองพลไม่จำเป็นต้องมีฝ่ายอำนวยการที่ไม่เกี่ยวข้อง เนื่องจากบทบาทที่เป็นหน่วยทางยุทธวิธี (Arsof-history.org : Office of The Command Historian)

ในส่วนของอัตรากำลังพล อาจพิจารณาให้นำ อัตราลดหรืออัตราที่ปิดบรรจุไว้มาใช้ และพิจารณาปรับชื่อตำแหน่งฝ่ายเสนาธิการและกำลังพลในแต่ละกอง สธ.ใหม่ ให้ตรงกับกองสธ.ของ สำนักในแต่ละกรมผสธ. ซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่อปริมาณในภาพรวมของกองทัพบกมากนัก และมีความเป็นไปได้ในการดำเนินการ

ที่สำคัญจะไม่เป็นการขัดแย้งต่อ พ.ร.ฎ.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ที่ให้ส่วนราชการดำเนินการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ โครงสร้าง และอัตรากำลังให้สอดคล้องกัน

ส่วนทางเลือกที่ 2 ออกแบบโครงสร้างการจัดฝ่ายเสนาธิการของกองทัพภาคใหม่ โดยการปรับอัตรากิจการ/เปิดการบรรจุ เพื่อให้เพียงพอกับงานที่กองทัพกมอบหมาย โดยคิดภาพรวมถึงการใช้งาน กองทัพน้อย และคำนึงถึงความเจริญก้าวหน้าของกำลังพลประกอบด้วย โดยเพิ่มเติม นายทหารฝ่ายเสนาธิการ (ฝกพ.,ฝกบ.,ฝกร.) ตามสายงานให้ครบทุกสาย และปรับเพิ่มอัตรากำลังพล ในส่วนงานการรักษาความมั่นคงภายใน/การรักษาความสงบเรียบร้อย รวมถึงการปฏิบัติภารกิจทางทหารนอกเหนือสงคราม ให้เป็นอัตราประจำกองเสนาธิการ โดยให้กองทัพน้อยรับผิดชอบในด้านการเตรียมกำลัง ได้แก่ งานการฝึก/ศึกษา งานการวางแผน ในลักษณะ Future Plan หรือแผนในอนาคต (C5 ของกองทัพสหรัฐ/กลุ่มประเทศ NATO) นั้น

การเปิดบรรจุ นายทหารฝ่ายเสนาธิการ (ฝกพ.,ฝกบ.,ฝกร.) จะช่วยลดภาระของผู้อำนวยการกองและรองผู้อำนวยการกอง ของทั้งสามสายงานได้ในระดับหนึ่ง

แต่การปรับเพิ่มกำลังพลในอัตราของกองทัพกเพื่อมารองรับงาน ที่มีใช้ภารกิจป้องกันประเทศ ในส่วนงานการรักษาความมั่นคงภายใน/การรักษาความสงบเรียบร้อย โดยเฉพาะอาจเป็นการปฏิบัติงานที่ไม่ตรงกับสายการบังคับบัญชา เนื่องจาก กองทัพก และกอ.รมน. ได้แยกปฏิบัติงานกันโดยชัดเจน มีเพียงผู้บังคับบัญชาบางตำแหน่งเท่านั้นที่ปฏิบัติงานทั้ง 2 ภารกิจอย่างไรก็ตามการเพิ่มอัตรากิจการกำลังพลในส่วนนี้ อาจต้องพิจารณาให้รอบคอบ

สำหรับในส่วน กองทัพน้อย หากรับผิดชอบในด้านการเตรียมกำลัง นับว่ามีความเหมาะสม เนื่องจากโครงสร้างการจัดมีศักยภาพในตัว โดยมอบภารกิจให้โดยตรง เพียงแต่อาจต้องพิจารณาบรรจุกำลังพลหมุนเวียนให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้กองทัพภาคสามารถดำเนินการได้อยู่แล้ว

บทที่ 4

บทสรุป

โครงสร้างการจัดกองเสนาธิการของหน่วยระดับกองบัญชาการกองทัพภาคนี้มีความสำคัญ เนื่องจากกองทัพ เป็นหน่วยที่ต้องรับภารกิจในระดับยุทธการและยุทธวิธีให้กับกองทัพบก ซึ่งโครงสร้างการจัดกองในปัจจุบัน ได้ถูกใช้งานมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และประเมินได้ว่าอ้างอิงรูปแบบการจัดกองมาจากหลักนิยมของชาติตะวันตก เพื่อปฏิบัติภารกิจป้องกันประเทศ ต่อสู้กับภัยคุกคามรูปแบบดั้งเดิม คืออริราชศัตรูที่รุกร้าอธิปไตยเข้ามาแย่งชิงพื้นที่/ทรัพยากรแต่เพียงอย่างเดียว แต่ปัจจุบันสภาวะแวดล้อมได้เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ความเจริญทางเทคโนโลยี ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และการเมืองส่งผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงานของกองทัพบกอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ จากผลการปฏิบัติงานของกองทัพบก และประสบการณ์ในการทำงานในระดับกองบัญชาการกองทัพภาค ของผู้วิจัยได้พบว่าการออกแบบโครงสร้างการจัดกอง ยังขาดการพิจารณาในแง่มุมที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานของฝ่ายเสนาธิการ ประเด็นหลักมาจากการขาดหน่วยงานในการกำกับดูแลประเมินผลการปฏิบัติงาน ที่ชัดเจน ทั้งยังมีอุปสรรคในการคิดออกแบบของผู้รับผิดชอบโดยตรง ที่ได้รับผลกระทบมาจากการต้องเสียเวลาเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ รวมถึงภัยคุกคามในลักษณะ Hybrid ที่ทำให้กองทัพบกต้องตามแก้ไขปัญหายุ่งตลอดเวลา กระทั่งไม่สามารถชิงความริเริ่มในความได้เปรียบได้โดยง่าย จึงควรมีการศึกษานโยบายการจัดกองเสนาธิการกองทัพภาค ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และตอบสนองกับการปฏิบัติงานของกองทัพบก และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงโครงสร้างกองเสนาธิการกองทัพภาค ให้มีความเหมาะสม ต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบันและอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

กองทัพบกสามารถนำข้อมูลไปประกอบการจัดทำข้อพิจารณา และ/หรือ กำหนดหน่วยงาน/ส่วนราชการขึ้นมารับผิดชอบโดยตรง ในการออกแบบ/ประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้จะต้องมีการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรักษาความมั่นคงภายในและภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อย รวมถึงภารกิจทางทหารอื่น นอกเหนือ

สงครามด้วย ซึ่งได้แก่ กระทรวงกลาโหม กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน
ราชอาณาจักร สภาความมั่นคงแห่งชาติ

หน่วยเหนือ และหน่วยรอง ต้องมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการออกแบบ โครงสร้างการจัด
ของกองเสนาธิการกองทัพภาค เนื่องจากเป็นหน่วยที่เกี่ยวข้องในการออกคำสั่งและรับคำสั่ง
โดยตรง รวมทั้งจะต้องประสานงานกันตลอดเวลา

หน่วยข้างเคียง ได้แก่ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ หน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศ
มีบทบาทการทำงานอื่นใกล้เคียงกับกองทัพภาค อาจได้รับการขยายผลการปรับโครงสร้าง
การจัดฯ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกองทัพบกและประเทศชาติต่อไป

2. การวิจัยเพิ่มเติมครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยแนวทางการปรับโครงสร้างการจัดฯ นี้ เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร/เชิง
ยุทธศาสตร์ การต่อยอดสามารถกระทำได้ผ่านการสัมมนา หรือนำไปวิจัยโดยอาจมีการ
เก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญอื่นๆ เช่น การพิจารณาบรรจุฝ่ายเสนาธิการ
ของกองบัญชาการกองทัพบก ควรผ่านการปฏิบัติงานจากหน่วยระดับกองบัญชาการ
กองทัพอย่างน้อย 1-2 ปี เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ปัญหาข้อขัดข้องของหน่วยรองด้วย
ประสบการณ์ตรง เป็นต้น ซึ่งหน่วยด้านการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
ศูนย์วิจัยพัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์ ขึ้นไปถึงกระทรวงกลาโหม สามารถนำข้อมูล
พื้นฐานจากการวิจัย ไปขยายผล เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดฝ่ายเสนาธิการหน่วยต่างๆ ของ
กองทัพบกให้เหมาะสมในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580).

(13 ตุลาคม 2561). ราชกิจจานุเบกษา. 135(82 ก.)

กลาโหม. กระทรวง.(2559). ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ พ.ศ.2560 - 2579

กลาโหม. กระทรวง.(2559). แผนแม่บทการปรับปรุงโครงสร้าง กระทรวงกลาโหม

พ.ศ.2560 - 2569

กองทัพบก.กลาโหม. (2560) ร่างยุทธศาสตร์กองทัพบก 20 ปี พ.ศ.2560 – 2579

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551

(1 กุมภาพันธ์ 2551). ราชกิจจานุเบกษา. 125(26 ก). น. 35

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546.

(9 ตุลาคม 2546). ราชกิจจานุเบกษา. 120(100 ก). น. 10-11

พระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพบก พ.ศ.2552

(30 มีนาคม 2552). ราชกิจจานุเบกษา. 126(19 ก). น. 16

กองทัพบก.แผนการปรับปรุงโครงสร้างกองทัพบก ปี 2543 - 2550

กองทัพบก.แผนการปรับปรุงโครงสร้างกองทัพบก ปี 2560 - 2569

กองทัพบก.แผนพัฒนากองทัพบก ปี 2560 - 2564

Continental Staff System. Retrieved from [https://military.wikia.org/wiki/Staff_\(military\)#Continental_Staff_System](https://military.wikia.org/wiki/Staff_(military)#Continental_Staff_System)

Staff (military) Retrieved from [https://en.wikipedia.org/wiki/Staff_\(military\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Staff_(military))

THE GENERAL STAFF SYSTEM. Retrieved from https://arsof-history.org/articles/v7n2_general_staff_system_page_1.html

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ยศ ชื่อ พันเอกสรพงษ์ ลือขจร
- วัน เดือนปี เกิด 23 ตุลาคม 2515
- ประวัติสำเร็จการศึกษา**
- พ.ศ. 2535 หลักสูตรนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหารรุ่นที่ 33
- พ.ศ. 2540 วิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต (โยธา)
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ารุ่นที่ 44
- พ.ศ. 2540 หลักสูตรชั้นนายร้อยเหล่าทหารม้า รุ่นที่ 1/40
ศูนย์การทหารม้า
- พ.ศ. 2544 หลักสูตรชั้นนายพันเหล่าทหารม้า รุ่นที่ 1/44
ศูนย์การทหารม้า
- ประวัติการทำงาน**
- พ.ศ. 2540 ผู้บังคับหมวด กองร้อยรถถัง กองพันทหารม้าที่ 8
- พ.ศ. 2544 ผู้บังคับกองร้อยรถถัง กองพันทหารม้าที่ 8
- พ.ศ. 2547 นายทหารยุทธการและการฝึก กองพันทหารที่ 8
- พ.ศ. 2548 ผู้บังคับกองร้อยทหารม้าลาดตระเวนที่ 3
- พ.ศ. 2550 ผู้ช่วยนายทหารฝ่ายยุทธการ กองทัพภาคที่ 2
- พ.ศ. 2558 ผู้บังคับการกองพันทหารราบ มณฑลทหารบกที่ 21
- พ.ศ. 2559 นายทหารฝ่ายยุทธการ กองทัพภาคที่ 2
- ตำแหน่งปัจจุบัน**
- พ.ศ. 2563 รองผู้อำนวยการ กองยุทธการ กองทัพภาคที่ 2

